

РЕЗЮМЕТА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ДОЦ. Д-Р СВЕТЛОЗАР КИРИЛОВ ИВАНОВ, ВКЛЮЧЕНИ В КОНКУРСА ЗА ПРОФЕСОР

Публикациите, с които се явявам на конкурса, са една монография, 11 студии (една от тях на английски език) и 12 статии (три от тях на английски). Споменатите публикации са различни от тези, с които съм регистриран в НАЦИД като доктор (такъв съм станал през 2001 г.) и като доцент (доцент съм от 2007 г.)

I. МОНОГРАФИЯ

Светлозар Кирилов. *Дискриминирани или сами виновни? Ромите в България и чернокожите в САЩ*. София: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2021 – 439 стр. ISBN:978-954-07-5339-3.

1. ПРЕДИСТОРИЯТА

От 4 до 12 годишна възраст съм живял във Видин, родния град на баща ми. Първата година живеехме в къщата на баба ми, която беше до циганската махала, а и после редовно съм ходел там. Още тогава съм се питал защо ромите (по онова време наричани цигани) са различни и нехаресвани от българите. Много по-късно, през учебната 2008–2009 г. имах възможност да пребивавам в САЩ, в столицата Вашингтон, след спечелена стипендия към програмата „Хюбърт Хъмфри“ за специализация в Университета на Мериленд. Благодарение на сътрудничество с Департамента по антропология към Университета на Мериленд имах възможност да посещавам имигрантски квартал в Мериленд и черно гето в югоизточната част на Вашингтон. А в Колежа по журналистика, също към Университета на Мериленд, изучавах как медиите в САЩ отразяват хората от расови, етнически и религиозни малцинства и от имигрантски произход.

Това допринесе за кристализиране на намерението ми да сравня положението на ромите в България и чернокожите в САЩ: чрез социологическа теренна работа да видя каква е реалната ситуация и на двете малцинства и също да разгледам как са отразявани в медиите. Реализацията на намерението отне 13 години, от 2008 до 2021 г.

2. ТЕРЕННАТА РАБОТА

Първите теренни проучвания проведох в САЩ, 2008–2009 г. – на черното гето „Конгрес хайтс“ във Вашингтон и на имигрантски квартал „Ленгли парк“, населен предимно с латиноамериканци (основно от Салвадор), в Мериленд.

В България през 2010–2019 г. проведох теренни проучвания в много ромски махали – в София („Факултета“, „Филиповци“, „Орландовци“), Пловдив („Столипиново“ и Хаджи Хасан махала), Варна („Максуда“ и „Розова долина“), Видин („Нов път“), Горна Оряховица и др.

През 2016 г. отново посетих САЩ и в град Сиракюз, щата Ню Йорк, осъществих теренно проучване в черното гето „Саут сайд“ и в имигрантския квартал „Норт сайд“ (имигрантите там са предимно от ДР Конго, Сомалия, Мианмар и Бутан).

3. СЪДЪЖАНИЕ НА МОНОГРАФИЯТА

Първата глава е посветена на ромите. Проследена е историята им – идването от Индия, заселването по българските земи и в Европа, ранните исторически сведения за отношението към тях. Разгледани са различните типологии на ромските групи в България и по света. Анализирани са положението на ромите в българското общество, като фокусът е на четири социални сфери – икономика, образование, семейство и спазване на законите. Внимание е отделено на основния проблем – дали бедността и необразоваността на ромите се дължат на дискриминация или на техните по-различни културни особености.

Втората глава е за чернокожите в САЩ. Търсена е аналогична структура на изложението и е разгледана историята на афроамериканците – робството, сегрегацията, движението за граждански права. Осветлява се положението на американските чернокожи в икономиката, образованието, семейството и спазването на законите. Разгледани са доводите дали бедността на афроамериканците е причинена от дискриминация или от тяхната култура – културата на „нисшата класа“, културата на бедността, опозиционната култура.

Третата глава е фокусирана на медийното отразяване на различните по етнос, раса или друг социален признак, като специално внимание е отделено на ромите в България. Направен е опит да бъдат обособени основните правила за обективно журналистическо отразяване на хората от „те-групата“ (различните етнически, религиозно, расово и пр.), които биха могли да бъдат от полза на работещите в медиите. Целта на третата глава е да съпостави реалното положение на ромите в България, разгледано в първа глава, с медийното им отразяване. Затова при теренната работа отивах на места, където е имало конкретни конфликти между българи и роми и събирах информация на място, за да мога да преценя дали медийното отразяване на сблъсъка е обективно или не. Детайлно са разгледани конкретни случаи на конфликти между българи и роми със съпоставка на реалността и медийното ѝ отразяване в: с. Катунца, Пловдивско, 2011 г.; квартал „Димитър Миленков“, София, 2013 г.; кв. „Аспарухово“, Варна, 2014 г.; „Орландовци“, София, 2015 г.; с. Войводиново, Пловдивско, 2019 г. и др.

II. СТУДИИ (в обратен хронологичен ред)

1. Светлозар Кирилов, Мариупол – информационната война, Медии и език, брой:12, 26 август, 2022, ISSN (online):2535-0587. Достъпно на:

<http://medialinguistics.com/2022/08/26/mariupol-the-information-warfare/>

Студията разглежда основните аспекти в информационната война между Русия и Украйна за Мариупол – кого подкрепят жителите на града, кой е виновен за цивилните жертви и разрушенията в Мариупол, доколко са истинни твърденията на воюващите страни. Внимание е отделено и на медийното отразяване на четири конкретни събития при обсадата на Мариупол – пораженията на Родилен дом №3, разрушаването на театъра, евакуацията на цивилните от завода „Азовстал“ и блокирането на кораба „Царевна“ в пристанището. Коментира се сложният въпрос доколко жителите на града подкрепят Украйна или Русия, който ще излезе на повърхността отново, когато се решава дали градът и Донецка област ще бъдат към Украйна или към Русия.

2. Светлозар Кирилов. Руската изключителност – цивилизационни търсения и мека власт. Медиите на 21 век, брой: 14 август, 2022, ISSN (online):1314-3794. 2022.

Достъпно на: <https://www.newmedia21.eu/analizi/ruskata-izklyuchitelnost-tsvivilizatsionni-tarseniya-i-meka-vlast/>

Публикацията разглежда основните компоненти в самопредставата на Русия, свързани с нейната мека власт, както и руското търсене на собствен уникален път, който е в контекста на православието, славянството или евразийството и е алтернативен на западния. Собственият образ на Русия, развил се през вековете и въплътен в художествената култура и медиите, е, че Русия е стълб на православието и славянството, положителна алтернатива на Запада и спасява света от злото. Тези митологизирани представи се възпроизвеждат в народните песни, поезията, политическите речи, телевизията, филмите и формират меката власт. Меката власт е съчетание на обективни характеристики и субективни самопредстави на страната, формирани главно от нейните политически и културни елити. Например обективен факт е, че Русия е най-голямата по територия страна в света, а най-голямата територия е свързана в руските самопредстави с изключителност и месианизъм, уникална мисия в света. Разгледано е развитието на Русия в контекста на теорията за цивилизациите, идеологията на панславизма и панрусизма. Особено внимание е отделено на съвременните руски филми, които са трайни културни продукти с възможност да влияят дългосрочно.

3. Светлозар Кирилов. Коранът или Библията – коя от свещените книги съдържа по-толерантни идеи? Медиите на 21 век, брой:22 декември, 2021, ISSN (online):1314-3794. 2021.

Достъпно на: <https://www.newmedia21.eu/analizi/koranat-ili-bibliyata-koya-ot-sveshtenite-knigi-sadarzha-po-po-tolerantni-idei/>

Публикацията съпоставя съдържанието на Корана и Библията по отношение на насилието и на жените и се опитва да прецени коя от свещените книги е по-съзвучна със съвременните идеи за толерантност. Един от основните дебати в Европа е дали идването на твърде много мигранти от мюсюлмански страни представлява опасност за европейските общества. Християнството е една от основните културни традиции за обществата от България и Гърция до Франция и Швеция, докато идващите от Сирия, Афганистан, Ирак или Сомалия са основно мюсюлмани, смятани за културно различни. Сериозни са опасенията и от терористични атентати, извършвани от ислямисти. Ислямът често е критикуван, че е повлиял на изоставането на мюсюлманските общества, че стимулира насилието и тероризма, че не признава правата на жените.

Заключението е, че в свещената книга на исляма има както идеи за ненасилие и толерантност, така и за насилие към религиозно различните и нетърпимост. Но такива противоречия съществуват и в Библията. Привлекателността на религията в съвременното общество е главно заради предлагания от нея цялостен мироглед, от който се очаква да ориентира мисленето и поведението на индивида в постмодерния свят на относителност, флуидност и неопределеност.

Въпреки това нито Коранът, нито Библията са подходящи да бъдат „морален компас“ за хората в съвременните общества. Религиозните текстове са писани преди хиляди години, на доста отдавнашен етап от развитието на обществото, при съвсем различни обществени отношения от тези на модерното общество и понякога съдържат идеи,

които противоречат на съвременните разбирания за толерантност, демокрация и права на човека. Съществува опасност от религиозен фундаментализъм, както ислямски, така и християнски – изискване да се спазват точно предписанията на свещените текстове. Съвременните общества са неизбежно мултикултурни – поради голямото разнообразие от хора с различен етнос, раса, език или религия, наличието на традиционни малцинства и имигранти, но толерантността между тези групи не може да се обоснове с идеите на религията.

4. Светлозар Кирилов. Нови елементи, съвременни внушения и реалистичност в руските и беларуските филми за Втората световна война. Медията на 21 век, брой:12 август, 2021, ISSN (online):1314-3794. 2021. Достъпно на: <https://www.newmedia21.eu/analizi/novi-elementi-savremenni-vnusheniya-i-realisticnost-v-ruskite-i-belaruskite-hudozhestveni-filmi-za-vtorata-svetovna-vojna/>

Публикацията разглежда филмите за Втората световна война, създадени в Русия и Беларус от 2000 г. до 2020 г. Втората световна война (1939–1945 г.) остава все по-далеч в миналото, но тя продължава да интересува кинодейците и да се правят филми за нея. Това е войната с най-много жертви и с най-голям географски обхват, което и обяснява непресъхващото внимание към нея. Филмите, както основателно изтъква Зигфрид Кракауер, отразяват темите и проблемите, които вълнуват една нация. Съвременните руски и беларуски филми за ВСВ показват как културните и политическите елити тълкуват тази отминала война и каква е представата им за нея, която влияе за сегашното ѝ възприемане в двете общества.

Руските и беларуските художествени филми и сериали за Втората световна война определено съдържат редица нови елементи в сравнение с филмите от съветската епоха: признаване за пораженията и многото човешки жертви, особено през първия период на войната; отразяване на „забравените“ първи месеци на 1942 г., сега известни като битката при Ржев; представяне на съветските заградителните отряди, които стрелят по собствените отстъпващи войници. Все още теми табу за постсъветските филми са конфликтите по време на войната с поляците, финландците, литовците, естонците и латвийците. Независимо от някои критични елементи в съвременните руски и беларуски филми спрямо режима на Сталин, все пак в кинотворбите преобладава изтъкването на патриотизма и обединяващата сила на режима. Филмите признават, че съветският режим е имал някои несъвършенства, но той е представен като успяващ да обедини етнически и социално различните съветски хора за борба с жестокия и коварен външен враг. Изглежда такова тълкуване съответства на възраждането на стремежите на Русия да бъде световна сила при управлението на Владимир Путин и на авторитарните тенденции в управлението на Александър Лукашенко в Беларус. Основните внушения и препратки към съвременността в руските и беларуските филми за войната, 1939–1945 г., са за ролята на неруските войници, които често са азиатци и/или мюсюлмани, и за сегашните напрежения между руснаци и украинци.

5. Светлозар Кирилов. Отразяването на конфликта във Войводиново в три български онлайн медии. Годишник на СУ, Факултет по журналистика и масова комуникация, брой:26, 2019, стр.:195-222, ISSN (print):1311-488.

Студията разглежда медийното отразяване на физическия конфликт между военен и двама млади роми в село Войводиново, Пловдивско, на 6 януари 2019 г., последван от протест на етническите българи, бягство на ромите от селото и разрушаване на част от незаконно построените ромски къщи. Публикацията обсъжда трудностите при обективното медийно отразяване на етнически конфликти, проблемите на ромската интеграция и избягването на търсенето на колективна вина и колективно наказание.

6. Светлозар Кирилов. Циганите в източноевропейското кино. Медии и език. Електронно списание за научни изследвания по медиен език, брой:3, 2018, ISSN (online):2535-0587. 2018. Достъпно на:
<http://medialinguistics.com/2018/06/17/%D1%86%D0%B8%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%B2-%D0%B8%D0%B7%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%BA%D0%B8%D0%BD%D0%BE/>

Текстът разглежда образа на ромите във филмите от Източна Европа. Киното създава едни от най-ярките и трайни представи за хората с различни от нашите етнос, раса или религия. Особеност на кинематографа е, че може да ни представи късове от живота, до които никога не сме докосвали, с усещане за надникване в друга реалност. В изкуството при представянето на ромите има три преобладаващи гледни точки – романтичната, съчувстващата и осъдителната. Можем да ги наблюдаваме в литературата, музиката, изобразителното изкуство и т.н., като романтичната представа първоначално е най-често срещаната.

Коментирани са ключовите филми, посветени на ромите, в кинематографията на Югославия, която има заслугата, че създава първия художествен филм с реалистично изобразяване на ромския живот – „Срещал съм и щастливи цигани“, 1967 г. Разгледани са филмите за ромите в българското кино – както художествените, така и документалните. Внимание е отделено на значими филми на ромска тема в Русия, Румъния, Унгария и Полша.

Ромите са интересни с това, че са много различни от другите етнически групи и така заинтригуват и кинотворците. Върховото произведение с романтичната представа за ромите е съветският „Таборът отива към небето“, 1976 г. Художествените източноевропейски филми за циганите логично често изобразяват екзотичното, необикновеното в тях – ромски песни и танци, мечки във вериги, пътуващи каруци и фургоци, ромския съд, бой с ножове, бой с камшици („Циганинът“, 1979 г.) и дори бой с нож срещу камшик („Срещал съм и щастливи цигани“, 1967 г.) Това е критикувано като екзотизация, но всъщност именно различието в културата привлича другите да се интересуват от ромите. „Срещал съм и щастливи цигани“, 1967 г., загърбва търсенето на романтика и екзотичност при художественото изобразяване на ромския живот и демонстрира реалистичност. Тази линия е утвърдена в по-новите игрални филми за ромите, които вече показват трудното минало („Грешните апостоли на любовта“, „Аферим!“), борбата с мизерията и социалната изолация („Черната лястовица“, „Маймуни през зимата“, „Епизод от живота на събирача на желязо“), търсенето на място в обществото („Папуша“). В новите игрални филми вече се наблюдава

тенденцията ролите на роми да се изпълняват от реални роми, а също има и роми сред другите участници в творческия екип.

Документалните филми също показват реалността на ромския живот, която е доста далеч от романтичната представа за него. Има разлика между филмите, създадени от кинодейци, и от журналисти. Документалните произведения на кинодейци са предимно добронамерени и съчувстващи спрямо ромите. Могат да се набележат няколко константни елемента, които филмите съдържат: мизерията; ромска музика и танци; герои, които искат да бъдат приети от макрообществото; протестантските църкви; ромски травестити.

7. Светлозар Кирилов. Шерифска значка, револвер и здрави юмруци – възход и залез на уестърна. Медията на 21 век, брой: 5 декември, 2017, ISSN (online):1314-3794.

Достъпно на: <https://www.newmedia21.eu/atelie/sherifska-znachka-revolver-i-zdravi-yumrutsi-vazhod-i-zalez-na-uestarna/>

Публикацията разглежда развитието на уестърна като жанр от началото на киното до наши дни. Специално място е отделено на филмите на Джон Форд. Уестърнът отразява американските ценности, като същевременно ги закрепва и митологизира. Уестърните показват качествата на заселниците, които достигат от Атлантическия до Тихия океан – индивидуализъм, разчитане на собствените сили, мъжество в борбата с природните стихии, издръжливост, смелост в изпитанията, решителност. От друга страна, тези филми, особено по-старите, нерядко са пристрастни и тенденциозно представят индианците, мексиканците и някои събития от Дивия запад. Уестърните имат четири основни теми: 1) отношенията с „другите”, най-често с индианците и с мексиканците; 2) борба за справедливост и законност; 3) изпълняване на задача и 4) живота на престъпниците (темите понякога се припокриват). Уестърните до 50-те и 60-те години на XX в. представят една пристрастна гледна точка, белязана от расизъм и етноцентризъм. Американските уестърни с годините правят крачката от пристрастното към съчувственото изобразяване на индианците.

8. Svetlozar Kirilov, Roma in Bulgaria and Blacks in the United States: Lazy and Irresponsible or Discriminated against? In: Addressing Quality of Work in Europe, редактор/и: Vassil Kirov, издателство: Ciela, 2013, стр. 329-350, ISBN:978-954-28-1373-6.

Текстът съпоставя положението на две малцинства – ромите в България и чернокожите в САЩ. Основното внимание е на достъпа им до трудовия пазар, проблемите на квалификацията, дали има дискриминация при търсенето на работни места. Разгледано е гетото като особено социално пространство, своеобразна паралелна социална вселена, съществуваща редом с макрообществото.

9. Светлозар Кирилов. Проституцията в САЩ – реалности и медиен дебат. Годишник на Софийски университет, Факултет по журналистика и масова комуникация, брой:17, издателство: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2012, стр.:207-233, ISSN (print):1311-4883.

Студията разглежда дебата за проституцията в САЩ и се стреми да синтезира всички ключови аргументи за и против това противоречиво явление. Текстът включва и изводи от авторово наблюдение на уличната проституция във Вашингтон през април-юни 2009

г., извършено по време на стаж към организация, която извършва социална работа с проституиращите. Осъществен е и анализ на публикациите за комерсиалния секс на онлайн изданията на „Уошингтън поуст“, „Ню Йорк таймс“ и „Сан Франциско хроникъл“, като са разгледани ключови събития, свързани с проституцията, и дали наблюдаваните медии подкрепят идеята за декриминализация на проституцията в САЩ или не и какви са основните им аргументи в подкрепа на заявената позиция.

10. Светлозар Кирилов. Защо обичаме да мразим другите? Медии и обществени комуникации, брой:11, 2011, ISSN (online):1313-9908. Достъпно на: <https://www.media-journal.info/index.php?p=item&aid=153>

Студията разглежда две от главните причини за конфликтите между културните групи: предразсъдъци и конкуренция за ресурси. Напреженията са особено остри, когато идентичността на групите се базира на етнос, раса или религия. Предразсъдъците са разгледани във връзка със стереотипите, етноцентризма, национализма и расизма. Конкуренцията за ресурси е визирана още в проблема на Хобс и показва, че „ние-групата“ може да има реални стимули да мрази „те-групата“. Коментирани са случаи, в които индивидите от „те-групата“ могат да бъдат разглеждани като ресурс – робството и трафика на хора с цел трудове или сексуална експлоатация.

11. Светлозар Кирилов. Ромите – жертви на дискриминация или сами виновни за своето положение? Медии и обществени комуникации, брой:11, 2011, ISSN (online):1313-9908. Достъпно на: <https://www.media-journal.info/index.php?p=item&aid=170>

Студията разглежда сложния проблем дали бедността на ромите се дължи на дискриминация или ромите притежават културни черти, които основно допринасят за тяхното по лошо положение. Коментирани са напреженията, актуални тогава, в Италия и Франция, предизвикани от присъствието на ромски имигранти от България и Румъния. Разгледана е водещата хипотеза за индийския произход на ромите и историята на тяхното заселване в Европа. Внимание е отделено на някои черти в ромската култура – ранни бракове и ранно майчинство, подозрение към културата на макрообществото, поддържана от образователните институции. Обособени са основните аргументи в подкрепа на структурното и културалното обяснение за положението на ромите.

III. СТАТИИ (в обратен хронологичен ред)

1. Светлозар Кирилов. Пропаганда и дезинформация във войната между Русия и Украйна. В: Ковачева, Р. и др. (съст.) *Журналистика, ценности, свят*. София: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2022, стр. 173–184 (под печат).

Текстът разглежда някои пропагандни тези на двете страни във войната между Русия и Украйна през 2022 г.: дали руснаците и украинците са един народ; имало ли е „геноцид“ в Донбас; дали украинците са „неонацисти“. Коментирани са и пристрастията, дезинформацията и ролята на медиите.

Исторически руси, украинци и беларуси произлизат от племената на източните славяни. Но постепенно с вековете се развива различно етническо самосъзнание, а процесите на формиране на етническа идентичност са фини и сложни. Независимо от

общия си произход в средновековието, постепенно руси, беларуси и украинци формират собствено етническо самосъзнание и след разпадането на Съветския съюз през 1991 г. те вече имат отделни държави. Войната, започната от Русия, още повече ще обособи самосъзнанието на украинците като различен народ от руснаците.

Информационната война, която съпътства войната с танкове, ракети и самолети, релефно показва силата на пристрастията, трудното постигане на обективност, задушаването на критичните гласове и деструктивната сила на манипулацията и дезинформацията.

2. Светлозар Кирилов. Положението на чернокожите в САЩ – кой е виновен? Годишник на СУ, Факултет по журналистика и масова комуникация, брой: 25, 2018, стр.:215-232, ISSN (print):1311-4883.

Статията обсъжда положението на американските чернокожи в четири сфери – икономиката, образованието, семейството и престъпността. Афроамериканците са победни, по-необразовани и по-често попадащи в затвора, отколкото белите американци и другите етнически и расови групи. Това е обяснявано с последиците от робството и расовата дискриминация. Коментирано е и алтернативното обяснение, което изтъква, че американските чернокожи, особено живеещите в гетата, формират културни черти, които закрепват неблагоприятното им социално положение: опозиционна култура, която отхвърля ценностите на образованието и кариерата, възвеличаване на насилието, възприемането на модела на черно семейство от самотна майка с деца и др.

3. Светлозар Кирилов. Отношенията между бежанци и американци в Сиракюз, щата Ню Йорк. Годишник на СУ, Факултет по журналистика и масова комуникация, брой:24, 2017, стр.: 109-126, ISSN (print):1311-4883.

Статията обобщава теренна работа в град Сиракюз, щата Ню Йорк, с опит за съпоставка между чернокожите, живеещи в кварталта „Саут сайд“ и имигрантите, бежанци основно от ДР Конго, Сомалия, Мианмар и Бутан в „Норт сайд“. Бежанците се сблъскват с трудности при своята адаптация към живот в САЩ, но добре развитата система от институции, както държавни, така и граждански, им помага да се приспособят. Разгледан е един конкретен случай на межкултурно напрежение и неговото медийно отразяване – превръщането на нефункционираща католическа църква в джамия, за да бъде използвана от мюсюлманите.

4. Светлозар Кирилов. Филмите на Акира Куросава – "Самурая с камера". Медиите на 21 век, брой: 1 юни 2015, ISSN (online):1314-3794. Достъпно на: <https://www.newmedia21.eu/atelie/filmite-na-akira-kurosava-samuraya-s-kamera/>

Публикацията разглежда творчеството на японския режисьор Акира Куросава, чиито филми са разграничени в три тематични области: 1) Свързани с ранната история на Япония; 2) Основани на европейски литературни сюжети; 3) Посветени на съвременна Япония.

Сюжетите на филмите на Куросава са доста различни (от истории за самураи и владетели до обитатели на руската тайга и служители в корпоративна Япония), но повечето от тях притежават някои отличителни особености: стремеж към философски размисли; японска специфика; особена експресивност и грижлива композиция на кадрите. Куросава не е режисьор, който просто разказва история и иска да забавлява

публиката, а определено се стреми да разсъждава за сложни проблеми – смисъла на живота, истината, социалното неравенство, връзката между човека и природата. Куросава японизира европейските сюжети във филмите си по европейски литературни произведения и им придава японски особености. Особеното японско светоусещане се проявява също в сцените, изобразяващи природата – любуването на природата има особено място в японската традиция. Филмите на Куросава за самураи, шогуни и замъци популяризират японската история, японското светоусещане и несъмнено влияят за формиране на интерес към Япония и изобщо към Източна Азия, към будизма, даоизма, чаената церемония, икебана, кендо, бушидо, джудо, карате.

5. Svetlozar Kirilov. Hate Speech: Off/On-line. In: Smart Journalism: New Media Literacy for Media Professionals, editor/s: Bissera Zankova, Andrej Skolkay, Iliana Franklin, Publisher: MediaFrame, London, 2015, pages: 99-104, ISBN: 978-1-326-26479-6.

Публикацията разглежда сложния въпрос за езика на омразата в интернет. Дали интернет, който често е възприеман като свободно поле за изразяване на мнения, да бъде подлаган на регулация? Ако да – каква да бъде, от държавата, или от гражданското общество? Коментирана е дефиницията на езика на омразата в препоръката на Съвета на Европа от 1997 г. Анализирани са причините, поради които политиките и журналистите да избягват езика на омразата.

6. Svetlozar Kirilov., Investigative Journalism in the Internet Era. In: Smart Journalism: New Media Literacy for Media Professionals, editor/s: Bissera Zankova, Andrej Skolkay, Iliana Franklin, Publisher: MediaFrame, London, 2015, pages: 32-39, ISBN: 978-1-326-26479-6.

Текстът е посветен на разширените възможности на разследващата журналистика в контекста на интернет. Разгледани са основните черти на разследващата журналистика, които я разграничават от останалите типове журналистика: социална мисия, свързана с борбата за справедливост; стремеж за разкриване на скрити факти; използване на особени методи за събиране на информация (скрити камери и микрофони и др.) Изтъкнати са новите шансове за медийните разследвания при съществуването на интернет – повече източници на информация, дълъг живот на разследванията, възможности за международно сътрудничество между разследващите репортери.

7. Bissera Zankova, Svetlozar Kirilov. Watchdog or Underdog: How Ethical is the Bulgarian Media? In: Journalism that Matters: Views from Central and Eastern Europe, editor/s: Michal Glowacki, Epp Lauk, Aukse Balcytiene, Publisher: Peter Lang, 2014, pages: 115-128, ISBN: 978-3-631-65421-7.

Етиката на българските медии е разгледана в контекста на културните особености на страната – значителни напластявания от патриархализма и колективизма, влияния от социализма и др. Отделено е място на основните закони, които регламентират етичните изисквания към медиите. Разгледано е отразяването на имигранти, бежанци и етнически малцинства от българските медии и се обсъжда доколко при конкретните случаи са спазени моралните стандарти в журналистиката.

8. Светлозар Кирилов. Интеграцията на чернокожите в САЩ и ромите в България – "мисията невъзможна"? , Годишник на СУ, Факултет по журналистика и масова комуникация, брой: 20, издателство: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2014, стр.: 151-165, ISSN (print): 1311-4883.

Независимо от провокативното си заглавие публикацията поддържа, че интеграцията на афроамериканците в САЩ и ромите в България е възможна. Статията дискутира по-високите нива на бедност, безработица и попадане в затвора на американските чернокожи и ромите и съпоставя двете алтернативни обяснения – структурното и културалното. Изтъква се, че САЩ са постигнали много по отношение преодоляването на расизма и дискриминацията към афроамериканците, което е положителен знак, че България и Европа могат да постигнат повече за социалното включване на ромите.

9. Светлозар Кирилов. Трудностите в диалога между културите. Годишник на СУ, Факултет по журналистика и масова комуникация, брой:18, издателство: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2013, стр.:103-115, ISSN (print):1311-4883.

Текстът разглежда най-сериозния проблем при съвместното живеене на различни културни групи в едно общество – разминаването в ценности и норми. Разгледани са три нелесни случая на межкултурен диалог – женското обрязване, моногамията и полигамията, уговорените и насилствените бракове. Ключовата идея е, че не само предразсъдъците и конкуренцията на ресурси могат да предизвикат конфликти с малцинствата, но и големите културни различия относно кое е правилно, морално, справедливо и кое – не.

10. Светлозар Кирилов. "Циганите на сапун, българите – на омекотител": езикът на омразата в интернет при конфликтите между българи и роми. В: Граждани и медии, редактор/и: Вяра Ангелова, Снежана Попова, Мануела Манлихерова, Орлин Спасов, издателство: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2013, стр.:220-232, ISBN:978-954-07-3658-7.

Статията разглежда проблема за езика на омразата в онлайн средата при случаите на конфликти между българи и роми, когато страстите са нажежени и във виртуалното пространство се появяват крайни изказвания. Обсъден е първият случай в България, при който присъда е издадена за нещо, писано във Фейсбук – за страница „Клане на цигани“, създадена от млад мъж след конфликта между българи и ромския клан на Кирил Рашков в село Катунца, 2011 г. Внимание е отделено и на медийното отразяване и коментарите в интернет на инцидента, при който българин убива трима свои ромски съседи през март 2013 г. в софийския квартал „Димитър Миленков”.

11. Светлозар Кирилов. Катунца и тресавището на самореализиращото се пророчество В: Журналисти по теория, журналисти на практика: Медии, власт, пари – има ли място за качествена журналистика. Дневник на Шестия Медиен панаир, редактор/и: Мария Нейкова, Петранка Филева, Мария Попова, издателство: Факултет по журналистика и масова комуникация, Софийски университет "Св. Климент Охридски", 2012, стр.:34-39, ISSN (print):1313-9266.

Текстът разглежда инцидента в Катунца, 2011 г. и неговото медийно отразяване. Ром, за когото се смята, че е свързан с Кирил Рашков, прегазва с микробус и убива деветнадесетгодишен младеж в Катунца, Пловдивско, на 23 септември 2011 г. Още същата вечер гневни жители на селото се събират около къщите на „цар” Киро и подпалват една от тях. Медийното отразяване на станалото показва опасностите от

търсенето на колективна вина и колективна отговорност, задействането на самореализиращото се пророчество.

12. Светлозар Кирилов. Избори и медии. В: Медии и избори в новата цифрова среда, издателство: Държавна агенция за информационни технологии и съобщения, 2007, стр.:7-14.

Статията коментира политическото влияние на медиите. Обсъжда се въздействието на партиите в политиката и двата типа партийни модели – двупартиен и многопартиен. Анализира се доколко публикуването на социологически проучвания преди изборите влияе на изборния резултат. Разгледани са и ролята на политическия пиар, политическия имидж и „политическата реклама“.

ABSTRACTS OF PUBLICATION OF SVETLOZAR KIRILOV

I. MONOGRAPHY

Discriminated or to Be Blamed: Roma in Bulgaria and African Americans in the United States. Sofia: Sofia University Press, 2021.

The first chapter deals with the Roma, including their history: arrival from India, settlement in Europe, early chronicles about encounters of local people with Gypsies. Light is cast on typologies of Roma groups in Bulgaria and Europe. Contemporary situation of Roma in Bulgaria is broken down in analysis of their presence in four social spheres: the economy, education, family and crime. The main focus is whether poverty and unemployment of the Roma has been due to discrimination or because their cultural traits.

The second chapter is devoted to the African Americans: their history, slavery, segregation, civil right movement. Contemporary situation of the American Blacks is analysed through the same four spheres as for the Roma. The light is shed on discrimination as a possible explanation of bad situation of the African Americans in the United States juxtaposed to the alternative explanation with “cultural deficits”: culture of poverty, oppositional culture, culture of resistance, underclass.

The third chapter is about media coverage of those different in terms of race, ethnicity, or religion. The major focus is in media representation of Roma in Bulgarian media. The analysis is devoted on several cases of conflicts between Bulgarians and Roma and their media coverage with comments about objectivity, the dangers of prejudices and self-fulfilling prophecy. A section deals with the image of the Roma in feature films and documentaries in Bulgaria, Yugoslavia, Russia, and other East European countries.

II. LARGE ARTICLES (MORE THAN 20 PAGES)

1. Svetlozar Kirilov Mariupol: the Information War.

The text deals with the major aspects of the information war between Russia and Ukraine related to Mariupol: which side the inhabitants of the city support, who is to be blamed about killed civilians and destroyed buildings? There is an analysis of the media coverage of Russian and Ukrainian state news agencies of four concrete events: the bombing of the Third Maternity Yard; the destruction of the theater; the evacuation of the civilians from the steel mill; and the blocking of the ship *Tzarevna* in the port.

2. Svetlozar Kirilov. Russian Exceptionalism: Civilizational Hesitations and Soft Power

The paper deals with the major traits of the self-perception of Russia related to its soft power, as well as the seeking of the Russian society of its own unique development consistent with the Orthodox Christianity, Slavic identity or Eurasianism, but different and competing with the Western development.

3. Svetlozar Kirilov. The Quran or the Bible: Which of the Sacred Books Is more Tolerant?

The article compares the content the Quran and the Bible related to violence and women and strives to assess which of the two sacred books is more consistent with the modern ideas in favor of tolerance. The Quran contains certain contradictions: one passages promote tolerance

but other verses can be interpreted as encouraging violence. However, comparable contradictions can be found in the Bible. In relation to the position of women in society both sacred books depict women as inferior to men.

4. Svetlozar Kirilov. New Elements, Contemporary Suggestions and Realism in Russian and Belorussian Feature Films about World War II

The article deals with the films about World War II created in Russia and Belarus in 2000–2020. Compared to Soviet films, the new movies about the war contain different elements: acknowledgment of great Soviet casualties in fights with German troops; the role of soldiers of Asiatic origin; inability of Soviet leadership to continue military successes after the defense of Moscow in 1941.

5. Svetlozar Kirilov. The Coverage of the Voivodinovo Conflict in three Bulgarian online Media.

The article discusses the media coverage of the beating of a Bulgarian soldier by two young Roma in village of Voivodinovo, near Plovdiv, on January 6, 2019, followed by the protests of ethnic Bulgarians, the fled of Roma from the village and the destruction of a part of illegal Roma dwellings. The paper deals with the problems of objective media coverage of minorities, avoiding collective responsibility and collective blame and the difficulties related to Roma integration.

6. Svetlozar Kirilov. Gypsies in Cinema of Eastern Europe

The paper discusses the image of the Roma in films from Eastern Europe. The light is cast on Yugoslavian films about Roma, since this national cinematography created the first movie that depicts Roma realistically: *I even Met Happy Gypsies*. There is reference about featured and documentary films about Roma people in Bulgaria, Russia, Romania, Poland and Hungary.

7. Svetlozar Kirilov. Marshal Badge, Revolver and Iron Fists: the Rise and Fall of Western

The article deals with the development of western movies since early days of cinema to modern times. A section is devoted to John Ford's westerns. Many of westerns depict clashes of Americans with Indians and Mexicans and early westerns portray native population as primitive, blood-thirsty, and aggressive. Gradually, the genre changes and newer westerns depicts Indians in tolerant manner, with more compassion. Although the genre is considered as typical cultural product of the United States, westerns are so successful in the 1960s that other countries also create such films.

8. Svetlozar Kirilov, Roma in Bulgaria and Blacks in the United States: Lazy and Irresponsible or Discriminated against? In: Addressing Quality of Work in Europe, Vassil Kirov (ed.). Sofia: Ciela, 2013, pp. 329-350, ISBN:978-954-28-1373-6.

The paper discusses the situation of two minorities: the Roma in Bulgaria and the African Americans in the United States and seeks to explain why they are poorer and more excluded from the labor market as compared not only to the respected majorities but also to other minorities. The text cast light on low educational level of Roma and provides a set of explanations for this. The role of the ghetto environment and the culture of poverty are also discussed as related to the situation of the Roma and African Americans.

9. Svetlozar Kirilov. Prostitution in the United States: Realities and Media Debate

The article discusses the debate on prostitution in the United States and tries to synthesize all key arguments pro and against this controversial social phenomenon. The text contains key observations from sociological field research on street prostitution in Washington, DC, April – June 2009. Media attitudes are examined through analysis of four topics related to prostitution as appeared in the *Washington Post*, the *New York Times* and the *San Francisco Chronicle* in 2008: 1) “DC Madam”, 2) Resignation of Eliot Spitzer as Governor of New York, 3) The vote on decriminalization of prostitution in San Francisco and 4) National March for Sex Workers’ Rights on December 17, 2008.

10. Svetlozar Kirilov. Why We Love to Hate “Others”?

The article discusses two of the major reasons for conflicts between cultural groups: prejudices and competition for resources. The clashes are possible especially when the identity of the communities is based on markers such as ethnicity, race, and religion. Prejudices are related to the lack of knowledge for and fear from foreign groups. The competition for scarce resources implies, sadly, that people may have incentive to hate “Others” and to benefit from their discrimination since it blocks access of “out-groups” to resources.

11. Svetlozar Kirilov. The Roma: Victims of Discrimination or Responsible for their Plight?

The text analyses the major traits of Romani culture such as oral traditions, collectivistic attitudes, the tradition of early marriages and pregnancies. The article also discusses structural factors that affect Roma negatively: discrimination, mistrust from employers and key institutions of macrosociety. A section is devoted to educational level of Roma with emphasis that low qualification of the Roma has been caused by a complicated interplay of both structural and cultural factors.

III. ARTICLES

1. Svetlozar Kirilov Propaganda and Disinformation during the War between Russia and Ukraine

The paper covers some of the propaganda statements of both sides during the war between Russia and Ukraine in 2022: whether Russians and Ukrainians are ethnically one entity; “genocide” in Donbass; Ukrainians as “neo-Nazi”. Biases, disinformation, and the role of the media are also discussed in the article.

2. Svetlozar Kirilov. The Situation of Blacks in the United States: Who Is to Be Blamed?

The article discusses the situation of the blacks in the United States in four spheres: the economy, education, family, and crime. The African Americans tend to be poorer, less educated and with higher levels of imprisonment than whites and other ethnic and racial groups. This could be explained with vestiges of racial discrimination but in addition to this, American blacks in inner cities have developed cultural traits (oppositional culture that rejects values of education and career, glorification of violence, acceptance of the model of single-parent family) that have contributed to their plight.

3. Svetlozar Kirilov. Relations between Refugees and Americans in Syracuse, New York

The paper presents findings from field work conducted among refugees in Syracuse, NY. The emphasis is on how refugees from Somalia, DR Congo, Burma, and Bhutan adapt to the U.S. society and how Americans perceive newcomers. Refugees face difficulties adjusting to American way of life (education, economy, etc.) but the well-developed system of institutions (federal, state, and civic) has been able to help them adapt to the host society. Despite tensions related to converting a former Catholic church into a mosque, the prevailing attitude of citizens of Syracuse is tolerant toward refugees.

4. Svetlozar Kirilov, Films of Akira Kurosawa: “The Samurai with Camera”.

The article deals with creative works of Japanese director Akira Kurosawa, whose films are divided in three themes: 1) Related to early Japanese history; 2) Based on plots from European literature; and 3) Devoted to modern Japan. Kurosawa has been credited for popularizing the image of Japan and Japanese culture around the world: plots related to samurai, sword fights, geishas and shoguns. Kurosawa’s movies about European literary works are examples of intercultural dialogue and support the idea that bridges between cultures can be successful.

5. Svetlozar Kirilov. Hate Speech: Off/On-line. In: Smart Journalism: New Media Literacy for Media Professionals, editor/s:Bissera Zankova, Andrej Skolkay, Iliana Franklin, Publisher:MediaFrame, London, 2015, pages: 99-104, ISBN:978-1-326-26479-6.

The article is devoted to the problem of hate speech in the Internet. It provides coverage of the three major contexts of appearance of hate speech: 1. Hate speech against ethnic, racial, and religious minorities in a country; 2. Hate speech related to ideas of nationalism and often directed toward neighboring countries, esp. when related to conflicts in the past and present; 3. Hate speech related to immigrants and people of immigrant origin. Politicians and journalists are the two groups that should be very careful to avoid using hate speech since their significant impact on public debate. The major difficulty for democratic society as far as hate speech is concerned, is to strike the right balance between freedom of expression and avoidance of harsh cases of hate speech with its negative consequences.

6. Svetlozar Kirilov. Investigative Journalism in the Internet Era. In: Smart Journalism: New Media Literacy for Media Professionals, editor/s:Bissera Zankova, Andrej Skolkay, Iliana Franklin, Publisher:MediaFrame, London, 2015, pages: 32-39, ISBN:978-1-326-26479-6.

The article is devoted to new opportunities for investigative journalism related to the advent of the Internet and online communication. There is a discussion on major traits of investigative journalism: social mission; uncovering hidden facts; specific, non-routine information-gathering methods. The emphasis is on new chances for media investigations due to the Internet: more sources of information; long life of investigations on the Internet; and opportunities for international cooperation among investigative reporters.

7. Bissera Zankova and Svetlozar Kirilov. Watchdog or Underdog: How Ethical is the Bulgarian Media? In: Journalism that Matters: Views from Central and Eastern Europe, editor/s:Michal Glowacki, Epp Lauk, Aukse Balcytiene, Publisher:Peter Lang, 2014, pages:115-128, ISBN:978-3-631-65421-7.

Adhering to moral rules by the Bulgarian media is analyzed in the context of the national cultural traits: vestiges from traditional society and collectivistic ethos; influences from socialism etc. The light is cast on major laws that contain the main ethical principles required from the media outlets. The article also deals with the media coverage of economic immigrants, refugees and ethnic minorities and to what extent media stick to professional moral standards in journalism.

8. Svetlozar Kirilov. The Integration of Blacks in the United States and Roma in Bulgaria: “Mission Impossible”?

Despite its provocative title, the paper argues that the integration of African Americans in the United States and Roma (Gypsies) in Bulgaria is possible. The article discusses higher rates of poverty, unemployment, and incarceration of both blacks and Roma and juxtaposes the two conflicting explanations for that plight—structural and cultural explanations. The structural explanation holds that the plight of the African Americans and the Roma has been due to discrimination and prejudices, while the cultural explanation points out reportedly negative traits of the culture of both groups as a cause for their bleak situation. The United States has achieved a lot in overcoming racism and discrimination toward the African Americans and that is a positive sign that Bulgaria and Europe also can accomplish more about inclusion of the Roma.

9. Svetlozar Kirilov. The Difficulties in Intercultural Dialog.

The paper discusses three cases of intercultural dialog: a) female circumcision, b) monogamy vs. polygamy, and c) forced marriages. The key idea is that it is not just prejudices and competition for resources that produce conflicts between different ethnic, racial, and religious groups but also fundamental differences in values and norms.

10. Svetlozar Kirilov. “Gypsies into Soap. Bulgarians – into Softener”: Hate Speech in the Internet related to Conflicts between Bulgarians and Roma.

The article analyses the cases of hate speech, which appears in social online networks sparked by conflicts between Bulgarians and Roma. There is discussion on the first case in Bulgaria when a court issued a sentence to a young man because of his post on Facebook considered as inciting hatred toward Roma. The page type “Event” was entitled “Slaughter of Gypsies” and was created as a reaction to the clash in Katunitza in September 2011 between local Bulgarians and the Roma clan of Kiril Rashkov. Another analyzed case is connected to the comments in the online social networks of the killing of three Roma by their Bulgarian neighbor in Sofia’s neighborhood “Dimitar Milenkov in 2013.

11. Svetlozar Kirilov. Katunitza and the Swamp of Self-fulfilling Prophecy.

The texts deals with the incident in the village Katunitza near Plovdiv and its media coverage. A Romani driver affiliated with the “Gypsy king” Kiril Rashkov run over with his vehicle and killed a young Bulgarian man on September 23, 2011. The angered villagers attacked the houses of the Roma clan and partly destroyed three of the houses as well several vehicles. The way media outlets cover the event demonstrated the dangers of seeking collective guilt and collective punishment related to self-fulfilling prophecy

12. Svetlozar Kirilov. Political Elections and the Media.

The article comments political influence of the media. There is a discussion on the impact of political parties in society and the two party models: the two-party model and multiparty model. A section of the article is focused on publishing public opinion polls before elections and their possible impact. Light is also cast on the role of political PR, political image and “political advertising.”